Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 25. februára 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 80/987/EHS — Aproximácia právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa — Pôsobnosť — Neuspokojené mzdové nároky námorníkov pracujúcich na lodi plávajúcej pod vlajkou tretieho štátu — Zamestnávateľ so sídlom v tomto treťom štáte — Pracovná zmluva spravujúca sa právom toho istého tretieho štátu — Konkurz vyhlásený na zamestnávateľa v členskom štáte, v ktorom má svoje prevádzkové sídlo — Článok 1 ods. 2 — Príloha bod II A — Vnútroštátne právne predpisy ustanovujúce zabezpečenie neuspokojených mzdových nárokov námorníkov uplatniteľné len v prípade, že títo námorníci boli opustení v zahraničí — Stupeň ochrany nezodpovedajúci stupňu ochrany stanovenému v smernici 80/987“

Vo veci C-292/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada, Grécko) z 5. mája 2014 a doručený Súdnemu dvoru 13. júna 2014, ktorý súvisí s konaním:

Elliniko Dimosio

proti

Stefanosovi Stroumpoulisovi,

Nikolaosovi Koumpanosovi,

Panagiotisovi Renierisovi,

Charalamposovi Renierisovi,

Ioannisovi Zachariasovi,

Dimitriosovi Lazaroumu,

Apostolosovi Chatzisotirioumu,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda tretej komory L. Bay Larsen, vykonávajúci funkciu predsedu štvrtej komory, sudcovia J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (spravodajkyňa) a K. Jürimäe,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

* Jazyk konania: gréčtina.

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— grécka vláda, v zastúpení: X. Basakou, I. Kotsoni a K. Georgiadis, splnomocnení zástupcovia,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci B. Tidore, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: M. Patakia a J. Enegren, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. septembra 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (Ú. v. ES L 283, s. 23; Mim. vyd. 05/001, s. 217).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Elliniko Dimosio (Grécky štát) a pánmi Stroumpoulisom, Koumpanosom, Panagiotisom Renierisom, Charalamposom Renierisom, Zachariasom, Lazarouom, ako aj Chatzisotiriouom, ktorý sa týkal škody, ktorú tieto osoby údajne utrpeli z dôvodu nesprávneho prebratia smernice 80/987 do vnútroštátneho práva.

Právny rámec

Dohovor o morskom práve

3 Dohovor Organizácie Spojených národov o morskom práve, podpísaný v Montego Bay 10. decembra 1982, ktorý nadobudol účinnosť 16. novembra 1994 (ďalej len „UNCLOS“), bol ratifikovaný Maltskou republikou 20. mája 1993 a Helénskou republikou 21. júla 1995 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 98/392/ES z 23. marca 1998 o uzatvorení Dohovoru Organizácie Spojených národov z 10. decembra 1982 o morskom práve a Dohody z 28. júla 1994 o vykonávaní jeho časti XI Európskym spoločenstvom (Ú. v. ES L 179, s. 1; Mim. vyd. 04/003, s. 260).

4 Článok 91 ods. 1 UNCLOS znie takto:

„Každý štát určí podmienky pre udelenie svojej štátnej príslušnosti lodiam, pre registráciu lodí na svojom území a pre právo plavby pod jeho vlajkou. Lode majú štátnu príslušnosť toho štátu, pod ktorého vlajkou sú oprávnené plávať. Medzi štátom a loďou musí existovať skutočné prepojenie.“

5 Článok 92 UNCLOS s názvom „Status lodí“ vo svojom odseku 1 uvádza:

„Loď je povinná plávať pod vlajkou len jedného štátu a až na výnimočné prípady výslovne uvedené v medzinárodných zmluvách alebo v tomto dohovore, podlieha na šírom mori jeho výlučnej jurisdikcii.…“

6 Podľa článku 94 UNCLOS s názvom „Povinnosti štátu vlajky“:

„1. Každý štát je povinný účinne vykonávať svoju jurisdikciu a kontrolu v správnych, technických a sociálnych záležitostiach nad loďami, ktoré plávajú pod jeho vlajkou.

2. Každý štát je povinný najmä:

…

b) uplatňovať jurisdikciu podľa svojho vnútroštátneho práva nad každou loďou, ktorá pláva pod jeho vlajkou a nad jej kapitánom, dôstojníkmi a mužstvom v správnych, technických a sociálnych záležitostiach, ktoré sa dotýkajú lode.

…“

Rímsky dohovor

7 Článok 3 ods. 1 Dohovoru o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, otvoreného na podpis v Ríme 19. júna 1980 (Ú. v. EÚ C 169, 2005, s. 10, ďalej len „Rímsky dohovor“) znie:

„Zmluva sa spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolia účastníci zmluvy.…“

8 Článok 6 Rímskeho dohovoru stanovuje:

„1. Bez ohľadu na ustanovenia článku 3 nemôžu účastníci pracovnej zmluvy svojou voľbou rozhodného práva zbaviť zamestnanca ochrany, ktorú mu poskytujú imperatívne normy právneho poriadku uplatniteľného podľa odseku 2 pri absencii voľby.

2. Bez ohľadu na ustanovenia článku 4 sa pracovná zmluva pri absencii voľby rozhodného práva podľa článku 3 spravuje:

a) právnym poriadkom štátu, kde zamestnanec obyčajne vykonáva prácu na základe zmluvy, aj keď prechodne pracuje v inom štáte, alebo

b) ak zamestnanec obvykle nevykonáva prácu v jednom štáte, právnym poriadkom štátu, kde sa nachádza prevádzkareň, ktorá ho najala;

ak z celkových okolností nevyplýva, že zmluva má užšiu väzbu s iným štátom; v takomto prípade sa zmluva spravuje právnym poriadkom tohto štátu.“

9 Článok 10 uvedeného dohovoru s názvom „Rozsah použitia rozhodného práva“ vo svojom odseku 1 uvádza:

Rozhodným právom pre zmluvu podľa článkov 3 až 6 a 12 tohto dohovoru sa spravujú najmä:

a) jej výklad;

b) plnenie zmluvných záväzkov;

c) v rozsahu právomoci udelenej súdu procesnými normami, dôsledky porušenia týchto záväzkov, vrátane stanovenia výšky náhrady škody, ak sa určuje na základe právnych predpisov;

d) rôzne spôsoby zániku záväzkov, preklúzia a premlčanie;

e) dôsledky neplatnosti zmluvy.“

Smernica 80/987

10 Vzhľadom na obdobie skutkových okolností vo veci samej je potrebné, ako správne uvádza vnútroštátny súd, odvolávať sa na ustanovenia smernice 80/987 v znení, ktoré predchádzalo zmenám a doplneniam uskutočneným smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/74/ES z 23. septembra 2002 (Ú. v. ES L 270, s. 10; Mim. vyd. 05/004, s. 261). Smernica 80/987 bola medzitým zrušená a nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/94/ES z 22. októbra 2008 o ochrane zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 283, s. 36).

11 Prvé až štvrté odôvodnenie smernice 80/987 zneli takto:

„keďže treba zabezpečiť ochranu zamestnancov pri platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa, najmä zaručiť výplatu ich neuspokojených nárokov, a zároveň prihliadať na potrebu vyváženého hospodárskeho a sociálneho rozvoja spoločenstva;

keďže medzi jednotlivými členskými štátmi pretrvávajú rozdiely v miere ochrany zamestnancov v tejto oblasti; keďže treba vyvinúť úsilie na zmiernenie týchto rozdielov, ktoré môžu mať priamy vplyv na fungovanie spoločného trhu;

keďže z uvedených dôvodov by sa mala podporovať aproximácia právnych predpisov v tejto oblasti pri zachovaní dosiahnutých zlepšení v zmysle článku 117 zmluvy;

keďže v dôsledku zemepisnej polohy a súčasnej štruktúry pracovných miest v Grónsku sa trh práce v tejto oblasti zásadne líši od trhu práce v ostatných oblastiach spoločenstva“.

12 Článok 1 tejto smernice stanovoval:

„1. Táto smernica sa vzťahuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov a existujúce voči zamestnávateľom, ktorí sa nachádzajú v stave platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 ods. 1.

2. Členské štáty môžu výnimočne vylúčiť nároky niektorých kategóri[í] zamestnancov z pôsobnosti tejto smernice vzhľadom na osobitú povahu pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu zamestnanca, alebo existenciu iných foriem záruk poskytujúcich ochranu zamestnancov, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice.

Kategórie zamestnancov uvedené v prvom pododseku sú uvedené v prílohe.

3. Táto smernica sa nevzťahuje na Grónsko. V prípade akejkoľvek zmeny v štruktúre pracovných miest v tomto regióne sa táto výnimka prehodnotí.“

13 Zoznam uvedený v bode II prílohy uvedenej smernice sa týkal „zamestnancov, na ktorých sa vzťahujú iné formy záruky“. Pokiaľ ide o Grécko, tento zoznam zahŕňal „posádky námorných plavidiel“.

14 Článok 2 smernice 80/987 uvádzal:

„1. Na účely tejto smernice sa zamestnávateľ pokladá za platobne neschopného:

a) ak bola podaná žiadosť na začatie konania týkajúceho sa majetku zamestnávateľa v súlade so zákonmi, inými právnymi predpismi a správnymi opatreniami daného členského štátu na spoločné uspokojenie pohľadávok veriteľov, ktoré umožňuje prihliadnuť aj na nároky uvedené v článku 1 ods. 1,

a

b) ak orgán, ktorý je príslušný v zmysle uvedených zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení:

— rozhodol o začatí konania alebo

— potvrdil, že podnik zamestnávateľa bol definitívne zatvorený alebo podnikateľská činnosť sa s definitívnou platnosťou skončila a že majetok, ktorý je k dispozícii, nie je dostatočný pre oprávnenie na začatie konania.

2. Táto smernica sa nedotýka vnútroštátnych predpisov v súvislosti s definíciou pojmov ‚zamestnanec', ‚zamestnávateľ', ‚odmena',…"

15 Článok 3 ods. 1 tejto smernice stanovoval, že „členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými zabezpečia, že záručné inštitúcie… zaručia výplatu neuspokojených nárokov zamestnancov, vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov a týkajúcich sa odmeny za obdobie pred stanoveným dňom".

16 Podľa článku 5 uvedenej smernice:

„Členské štáty ustanovia podrobné pravidlá organizácie, financovania a prevádzky záručných inštitúcií, najmä v súlade s týmito zásadami:

…

b) na ich financovanie prispievajú zamestnávatelia, ak nie sú plne financované štátnymi orgánmi;

c) záväzky inštitúcií nezávisia od toho, či bola alebo nebola splnená povinnosť prispieť na financovanie."

Grécke právo

17 Cieľom zákona č. 1836/1989 a prezidentského dekrétu č. 1/1990 (FEK A' 1) vydaného na základe poverenia podľa tohto zákona je zabezpečenie prebratia smernice 80/987.

18 § 29 zákona č. 1220/1981, ktorým sa mení a dopĺňa právna úprava týkajúca sa subjektu prevádzkujúceho prístav Pireus (FEK A' 296), stanovuje:

„1. V prípade, že grécki námorníci slúžiaci na lodi plávajúcej pod gréckou vlajkou alebo na plavidle iného štátu, ktoré má uzavretú zmluvu s Fondom sociálneho zabezpečenia námorníkov [‚Naftiko Apomachiko Tameio'], a vlastník tejto lode alebo plavidla nerešpektuje ustanovenia uplatniteľné na mzdy a stravovanie:

a) fond sociálneho zabezpečenia námorníkov vyplatí, zo svojho ‚fondu na zabezpečenie v chorobe a nezamestnanosti', sumu zodpovedajúcu najviac trom mesačným odmenám za nevyplatený základný plat a príspevky, ako sú definované v kolektívnych zmluvách;

b) oprávneným osobám je zabezpečený návrat prostredníctvom Domu pre námorníkov, v súlade s platnými predpismi a prostredníctvom úhrady nevyhnutných cestovných nákladov.

…

2. Postup uvedený v predchádzajúcom odseku nie je povinný pre námorníka, ktorý sa rozhodne pokračovať v plnení svojej zmluvy; pokiaľ mu však bola vyplatená repatriačná dávka alebo prijal ponúkaný cestovný lístok, platnosť zmluvy o jeho nástupe do služby námorníka končí s okamžitým účinkom z dôvodu, že námorník bol zo strany vlastníka lode opustený v zahraničí…

…

5. Vyplatenie dávky uvedenej v odseku 1 má za následok zánik zodpovedajúcich pohľadávok vyplývajúcich z pracovnoprávneho vzťahu; prípadný dlžný zostatok uhradí oprávneným osobám ich zamestnávateľ alebo osoby, ktoré sú s ním spoločne zodpovedné.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Dňa 14. júla 1994 odporcovia vo veci samej, grécki námorníci s bydliskom v Grécku, uzavreli s Panagia Malta Ltd (ďalej len „Panagia Malta“), spoločnosťou so sídlom vo Vallette (Malta), v Pireu (Grécko) zmluvy, na základe ktorých boli najatí na prácu na palube námornej lode, ktorú vlastnila uvedená spoločnosť a ktorá sa plavila pod maltskou vlajkou. Tieto zmluvy obsahovali ustanovenie, podľa ktorého sa spravovali maltským právom.

20 Táto loď, ktorá bola od septembra 1992 z dôvodu exekúcie zadržaná v prístave Pireus, mala byť v lete 1994 predmetom prenájmu. Odporcovia v konaní vo veci samej, ktorým neboli vyplatené odmeny za obdobie od ich nástupu do služby, počas ktorého zostali na uvedenej lodi očakávajúc uvedený prenájom, ku ktorému nakoniec nedošlo, vypovedali vyššie uvedené zmluvy 15. decembra 1994.

21 Rozsudkom 1636/1995 Monomeles Protodikeio Peireos (Samosudca prvého stupňa mesta Pireus) uložil Panagia Malta povinnosť zaplatiť odporcom v konaní vo veci samej sumy zodpovedajúce ich mzde, príspevkom na stravu na lodi, príspevkom na dovolenku, ako aj odstupnému z dôvodu výpovede, zvýšené o úroky.

22 V dôsledku nových exekúcií bola dotknutá loď 7. júna 1995 predaná na dražbe. V priebehu tohto roka Polymeles Protodikeio Peireos (Odvolací súd Pireus) vyhlásil na spoločnosť Panagia Malta konkurz. Hoci odporcovia v konaní vo veci samej prihlásili svoje pohľadávky, vzhľadom na nedostatok majetku v rámci uvedeného konkurzu neboli ich nároky uspokojené.

23 V snahe získať ochranu zamestnancov pri platobnej neschopnosti zamestnávateľa sa preto obrátili na Agentúru pre zamestnanie a zamestnancov (Organismos Apascholisis Ergatikou Dynamikou). Táto ochrana im bola odmietnutá z dôvodu, že z ich postavenia námorníkov im vyplývajú iné záruky, a preto sú vylúčení z pôsobnosti smernice 80/987 a nevzťahuje sa na nich ani prezidentský dekrét 1/1990.

24 Dňa 11. októbra 1999 podali odporcovia v konaní vo veci samej žalobu na Dioikitiko Protodikeio Athinon (Správny súd prvého stupňa Atény), ktorej cieľom bolo vyvodiť zodpovednosť Gréckeho štátu za to, že posádkam námorných lodí nezabezpečil, v súlade so smernicou 80/987, prístup k záručnej inštitúcii alebo ochranu rovnocennú s ochranou vyplývajúcou z uvedenej smernice.

25 Keďže uvedený súd ich návrhu nevyhovel, odporcovia v konaní vo veci samej podali proti tomuto rozhodnutiu odvolanie. Rozsudkom č. 1063/2005 Dioikitiko Efeteio Athinon (Odvolací správny súd Atény) uvedené rozhodnutie zrušil z dôvodu, že na jednej strane smernica 80/987 bola v prejednávanej veci uplatniteľná, keďže spoločnosť Panagia Malta vykonávala podnikateľskú činnosť v Grécku, t. j. v krajine, kde sa nachádzalo jej prevádzkové sídlo, v dôsledku čoho bola maltská vlajka, pod ktorou sa táto loď plavila, používaná účelovo. Na druhej strane sa odvolací súd domnieval, že pri preberaní smernice 80/987 do vnútroštátneho práva sa Grécky štát neoprávnene rozhodol nezabezpečiť zamestnancom, akými sú aj odporcovia v konaní vo veci samej, ochranu, ktorú táto smernica stanovuje. V tomto ohľade sa uvedený súd najmä domnieval, že v rozpore s tým, čo vyžaduje článok 1 ods. 2 uvedenej smernice, § 29 zákona č. 1220/1981 neponúkol dotknutým osobám ochranu rovnocennú s ochranou, ktorá vyplýva z tej istej smernice.

26 Grécky štát podal proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada).

27 Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, sa domnieva, že tento opravný prostriedok nastolil otázky výkladu práva Únie. V tomto ohľade sa odvoláva najmä na články 91, 92 a 94 UNCLOS a na medzinárodnú obyčaj, ktorú tieto články odrážajú, ako aj na rozsudok Poulsen a Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453), v ktorom Súdny dvor najmä rozhodol, že podľa medzinárodného práva má plavidlo v zásade len jednu štátnu príslušnosť, a to štátu, v ktorom je zaregistrované, takže členský štát nemôže považovať plavidlo zaregistrované v treťom štáte za loď plávajúcu pod jeho vlajkou pod zámienkou, že toto plavidlo má podstatnú väzbu s daným členským štátom.

28 Za týchto podmienok Symvoulio tis Epikrateias (Štátna rada) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú námorníci členského štátu, ktorí slúžili na lodi plávajúcej pod vlajkou nečlenskej krajiny Európskej únie, v zmysle ustanovení smernice 80/987 nárok na ochranu poskytovanú podľa tejto smernice, pokiaľ ide o ich neuspokojené nároky voči námornej spoločnosti – so sídlom na území tretej krajiny, ale s prevádzkovým sídlom na území členského štátu, pričom z tohto dôvodu súd daného členského štátu vyhlásil konkurz na majetok tejto spoločnosti v súlade so svojím vnútroštátnym právom –, vzhľadom na cieľ uvedenej smernice a bez ohľadu na skutočnosť, že pracovné zmluvy boli uzavreté podľa práva tretieho štátu a členský štát nemôže od majiteľa plavidla, ktorý nepodlieha jeho právnemu poriadku, požadovať príspevok na financovanie záručnej inštitúcie?

2. Má sa za ochranu, ktorá je rovnocenná ochrane podľa ustanovení smernice 80/987, považovať platba základných odmien a náhrad stanovených príslušnými kolektívnymi zmluvami upravená v § 29 zákona č. 1220/1981 a vyplácaná z Fondu sociálneho zabezpečenia námorníkov v prospech gréckych námorníkov slúžiacich na lodi plávajúcej pod gréckou vlajkou alebo na plavidle iného štátu, ktoré uzatvorilo zmluvu s týmto fondom, a to po dobu najviac troch mesiacov a len v prípade, že daní námorníci boli opustení v zahraničí?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

29 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica 80/987 má vykladať v tom zmysle, že s výhradou prípadného uplatnenia článku 1 ods. 2 tejto smernice musí byť námorníkom s bydliskom v členskom štáte, ktorých najala v tomto členskom štáte spoločnosť so sídlom v treťom štáte, ktorá má prevádzkové sídlo v uvedenom členskom štáte, ako zamestnancov na palube námornej lode vo vlastníctve tejto spoločnosti, ktorá pláva pod vlajkou uvedeného tretieho štátu, na základe pracovnej zmluvy, podľa ktorej sa uplatní právo tohto tretieho štátu, po tom, ako na majetok uvedenej spoločnosti vyhlási súd dotknutého členského štátu konkurz podľa práva tohto štátu, priznaná ochrana, ktorú stanovuje uvedená smernica vzhľadom na neuspokojené mzdové nároky týchto námorníkov voči danej spoločnosti.

30 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry smernica 80/987 sleduje sociálny cieľ, ktorým je zabezpečiť všetkým zamestnancom minimálnu ochranu na úrovni Únie v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa úhradou neuspokojených nárokov vyplývajúcich z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov a týkajúcich sa odmeny za stanovené obdobie (pozri najmä rozsudky Maso a i., C-373/95, EU:C:1997:353, bod 56; Walcher, C-201/01, EU:C:2003:450, bod 38, ako aj Tümer, C-311/13, EU:C:2014:2337, bod 42). V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane zdôraznil, že mzdové nároky sú už na základe ich samotnej povahy pre dotknuté osoby veľmi dôležité (pozri najmä rozsudok Visciano, C-69/08, EU:C:2009:468, bod 44 a citovanú judikatúru).

31 V tomto ohľade smernica 80/987 stanovuje najmä osobitné záruky výplaty týkajúcej sa takýchto neuspokojených nárokov (pozri rozsudok Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, bod 3).

32 Pokiaľ ide o stanovenie príjemcov uvedených záruk, treba pripomenúť, že podľa ustanovenia článku 1 ods. 1 smernice 80/987 sa táto smernica uplatňuje na nároky zamestnancov vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov voči zamestnávateľom, ktorí sú platobne neschopní v zmysle článku 2 ods. 1 tejto smernice. Článok 2 ods. 2 tejto smernice na určenie pojmov „zamestnanec“ a „zamestnávateľ“ odkazuje na vnútroštátne právo. Odsek 2 uvedeného článku 1 stanovuje, že členské štáty môžu výnimočne a za splnenia určitých podmienok vylúčiť z pôsobnosti smernice nároky niektorých kategórií pracovníkov uvedených v prílohe smernice (rozsudok Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, bod 13).

33 Ako rozhodol Súdny dvor, z týchto ustanovení vyplýva, že osoba patrí do pôsobnosti smernice 80/987 jednak vtedy, ak je zamestnancom na základe vnútroštátneho práva a nevzťahuje sa na ňu niektorá z výhrad stanovených v článku 1 ods. 2 tejto smernice, a jednak vtedy, ak sa zamestnávateľ tejto osoby nachádza v stave platobnej neschopnosti v zmysle článku 2 uvedenej smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, EU:1991:428, bod 14).

34 Pokiaľ ide o túto poslednú uvedenú podmienku, z ustanovení článku 2 ods. 1 smernice 80/987 vyplýva, že stav „platobnej neschopnosti“ vyžaduje, po prvé, aby zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia dotknutého členského štátu stanovovali konanie týkajúce sa majetku zamestnávateľa, ktorého cieľom je kolektívne odškodniť veriteľov, po druhé, aby v rámci tohto konania mohli byť zohľadnené pohľadávky zamestnancov vyplývajúce z pracovných zmlúv alebo pracovnoprávnych vzťahov, po tretie, aby bol podaný návrh na začatie tohto konania a po štvrté, aby príslušný úrad na základe už citovaných vnútroštátnych ustanovení buď rozhodol o začatí tohto konania alebo konštatoval definitívne zatvorenie podniku alebo prevádzkarne zamestnávateľa, ako aj nedostatok disponibilného majetku na to, aby mohlo byť začaté konanie (pozri rozsudok Francovich, C-479/93, EU:C:1995:372, bod 18).

35 Okrem toho, pokiaľ ide o postavenie zamestnanca, treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora článok 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 80/987 treba vykladať vo svetle sociálneho účelu tejto smernice, ktorý je pripomenutý v bode 30 tohto rozsudku, v tom zmysle, že členské štáty nemôžu svojvoľne definovať pojem „zamestnanec“ tak, že ohrozia tento účel a voľná úvaha, ktorou disponujú na tieto účely, je obmedzená uvedeným sociálnym účelom, ktorý sú povinné dodržiavať (rozsudok Tümer, C-311/13, EU:C:2014:2337, body 42 a 43).

36 Pokiaľ ide o spor vo veci samej, treba uviesť na jednej strane, že nie je sporné, že podľa gréckeho práva námorníci najatí na základe pracovnej zmluvy, o akú ide vo veci samej, sú zamestnancami.

37 Na druhej strane z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Panagia Malta bola predmetom rozsudku o vyhlásení konkurzu na jej majetok, ktorý prijal grécky súd. Uvedené rozhodnutie takisto preukazuje, že mzdové nároky odporcov v konaní vo veci samej, hoci boli uplatnené v rámci konania, ktoré viedlo k vyhláseniu konkurzu, nemohli byť uspokojené z dôvodu nedostatku disponibilného majetku.

38 Vzhľadom na predchádzajúce je nesporné, že s výhradou overenia, ktoré je predmetom druhej prejudiciálnej otázky, pracovníci, akými sú odporcovia v konaní vo veci samej, nie sú vylúčení z pôsobnosti smernice 80/987 ako zamestnanci, ktorí majú nárok na iné formy záruk v zmysle článku 1 ods. 2 tejto smernice, pričom ďalšie dve podmienky, pripomenuté v bode 33 tohto rozsudku, ktorými smernica 80/987 podmieňuje priznanie postavenia príjemcu ochrany, ktorú stanovuje, sú v prejednávanej veci splnené, čiže títo pracovníci v zásade musia mať nárok na to, aby im bola priznaná uvedená ochrana.

39 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Európska komisia, zabezpečenie mzdových nárokov stanovené v smernici 80/987 sa musí uplatniť bez ohľadu na to, o aké morské vody ide (pobrežné vody alebo výhradná hospodárska zóna členského štátu alebo tretieho štátu alebo šíre more), na ktorých sa plavila loď, na ktorej boli odporcovia v konaní vo veci samej najatí do služby.

40 Uvedená inštitúcia sa nesprávne domnieva, že z rozsudkov Mosbæk (C-117/96, EU:C:1997:415), ako aj Everson a Barrass (C-198/98, EU:C:1999:617) môže vyvodiť, že táto záruka sa na zamestnancov nachádzajúcich sa v situácii, v akej sú odporcovia v konaní vo veci samej, vzťahuje len pod podmienkou, že vykonávajú svoju činnosť na gréckom území.

41 V prvom z týchto rozsudkov totiž Súdny dvor rozhodol, že v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa so sídlom v inom členskom štáte ako je členský štát bydliska a výkonu zamestnania zamestnanca, je záručnou inštitúciou príslušnou na uspokojenie mzdových nárokov uvedeného pracovníka v zásade záručná inštitúcia štátu, v ktorom má sídlo zamestnávateľ, ktorý vo všeobecnosti prispieva na financovanie danej inštitúcie (pozri v tomto zmysle rozsudok Mosbæk, C-117/96, EU:C:1997:415, body 24 a 25). V druhom rozsudku Súdny dvor spresnil, že je to inak v situácii, v ktorej zamestnávateľ vlastní viaceré zariadenia v rôznych členských štátoch, v tomto prípade sa treba na účely určenia príslušnej záručnej inštitúcie okrem miesta, kde sa nachádza zariadenie, odvolávať aj na miesto výkonu činnosti pracovníkov (rozsudok Everson a Barrass, C-198/98, EU:C:1999:617, body 22 a 23).

42 Treba však konštatovať, že tieto dva rozsudky týkajúce sa situácií, v ktorých sú na zabezpečenie vyplatenia neuspokojených nárokov zamestnancov a *priori* príslušné záručné inštitúcie dvoch členských štátov, nepotvrdzujú teóriu, ktorú zastáva Komisia. Odpovede, ktoré poskytol Súdny dvor v uvedených rozsudkoch, totiž nijako nenaznačujú v akom zmysle treba odpovedať na otázku, či neuspokojené mzdové nároky pracovníkov voči zamestnávateľovi, ktorý má svoje prevádzkové sídlo v členskom štáte a najal uvedených pracovníkov s bydliskom v tomto členskom štáte na účely výkonu služby na lodi, pokiaľ sa tento zamestnávateľ stane platobne neschopným, majú alebo nemajú nárok na ochranu stanovenú smernicou 80/987. Konkrétne táto judikatúra nijako nevedie k povinnosti obmedziť uvedenú ochranu podľa druhu spomínaných morských vôd z hľadiska medzinárodného práva.

43 Okrem toho je v odpovedi na otázku položenú vnútroštátnym súdom opodstatnené spresniť, že posúdenie uvedené v bode 38 tohto rozsudku nemôže ovplyvniť žiadna z osobitostí, ktoré spomenul uvedený súd vo svojej otázke, ktoré sa týkajú skutočnosti, že pracovné zmluvy dotknuté vo veci samej sú uzavreté podľa práva tretieho štátu, okolnosti, že loď, na ktorej pracovali odporcovia v konaní vo veci samej, pláva pod vlajkou tohto tretieho štátu, skutočnosti, že zamestnávateľ má svoje sídlo v tomto istom treťom štáte, alebo okolnosti, že dotknutý členský štát nemôže od takéhoto zamestnávateľa vyžadovať, aby prispieval na financovanie záručnej inštitúcie uvedenej v článku 3 ods. 1 smernice 80/987.

44 Pokiaľ ide, v prvom rade, o zmluvné ustanovenie, na základe ktorého sú zmluvy dotknuté vo veci samej uzavreté podľa práva tretieho štátu, treba uviesť, že žiadosť o vyplatenie sumy zodpovedajúcej neuspokojeným mzdovým nárokom, ktorú adresuje zamestnanec záručnej inštitúcii, treba odlišovať od žiadosti podanej takýmto zamestnancom voči platobne neschopnému zamestnávateľovi, ktorej cieľom je získať vyplatenie takýchto pohľadávok (pozri v tomto zmysle rozsudok Visciano, C-69/08, EU:C:2009:468, bod 41).

45 Ako správne uviedla Komisia, cieľom právnej úpravy, o akú ide vo veci samej, ustanovujúcej podmienky, za ktorých členský štát zaručí prevzatie neuspokojených mzdových nárokov v dôsledku platobnej neschopnosti zamestnávateľa, nie je upraviť existujúci zmluvný vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom.

46 Z toho vyplýva, na rozdiel od toho, čo uvádza grécka vláda, že na tieto podmienky a danú žiadosť o prevzatie zo strany záručnej inštitúcie sa nemôže vzťahovať právo zmluvy v zmysle článku 10 Rímskeho dohovoru.

47 V druhom rade, pokiaľ ide na jednej strane o okolnosť, že loď, na ktorej odporcovia v konaní vo veci samej vykonávali svoju činnosť, plávala pod vlajkou tretieho štátu, a na druhej strane o skutočnosť, že sídlo zamestnávateľa sa nachádzalo v tomto istom treťom štáte, je potrebné zdôrazniť, po prvé, ako bolo pripomenuté v bodoch 32 a 33 tohto rozsudku, že kritériá, na ktoré smernica 80/987 viaže priznanie postavenia príjemcu ochrany, ktorú zavádza, sa týkajú hlavne postavenia tejto osoby ako zamestnanca a okolnosti, že proti zamestnávateľovi sa viedlo konanie o kolektívne uspokojenie pohľadávok podľa ustanovení platných v členskom štáte.

48 Naopak z ustanovení tejto smernice a konkrétne z jej článku 1, ktorým sa vymedzuje jej rámec pôsobnosti, nevyplýva, že sídlo zamestnávateľa alebo vlajka, pod ktorou pláva loď, na palube ktorej sú zamestnaní pracovníci, majú predstavovať kritériá, na základe ktorých sa uskutočňuje uvedené vymedzenie.

49 Najmä nemôže uspieť argumentácia gréckej vlády, podľa ktorej z článku 1 ods. 3 smernice 80/987, ktorý stanovuje, že táto smernica sa nevzťahuje na Grónsko, vyplýva, že uvedená smernica sa uplatní len na pracovnoprávne vzťahy, ktoré zahŕňajú výkon práce zamestnancov na území Únie, a nie v prípade, že ide o výkon práce na lodi plávajúcej pod vlajkou tretieho štátu.

50 Túto nemožnosť uplatnenia smernice 80/987 možno totiž vysvetliť, ako vyplýva z jej štvrtého odôvodnenia, skutočnosťou, že pracovný trh v Grónsku bol z dôvodu geografickej situácie a profesijných štruktúr tohto regiónu v danom období podstatne odlišný od pracovného trhu iných regiónov Spoločenstva. Nemá to však vplyv na otázku, či situácia námorníkov s bydliskom v členskom štáte, ktorí boli v tomto štáte najatí do služby na lodi plávajúcej pod vlajkou tretieho štátu, spoločnosťou s prevádzkovým sídlom v tom istom členskom štáte, patrí alebo nepatrí do pracovného trhu uvedeného členského štátu.

51 Rovnako nemožno prijať tvrdenie uvedené talianskou vládou, podľa ktorého okolnosť, že prvé odôvodnenie smernice 80/987 odkazuje na potrebu vyváženého hospodárskeho a sociálneho rozvoja Spoločenstva, môže viesť k záveru, že mzdové nároky takýchto pracovníkov voči zamestnávateľovi by

mali byť vylúčené z pôsobnosti ochrany zavedenej uvedenou smernicou. Stačí totiž podotknúť, že za okolností vo veci samej pripomenutých v bode 50 tohto rozsudku nie je vôbec zjavné, v čom by udelenie takejto ochrany nebolo súčasťou realizácie daného cieľa vyváženého hospodárskeho a sociálneho rozvoja, alebo by ho porušovalo.

52 Po druhé, nemožno prijať ani tvrdenie gréckej vlády, podľa ktorého okolnosť, že dotknutá loď plávala pod vlajkou tretieho štátu, a skutočnosť, že zamestnávateľ mal sídlo v tom istom treťom štáte, by viedli k tomu, že situácia, o akú ide vo veci samej, vo všeobecnosti nespadá do rámca miestnej pôsobnosti práva Únie, keďže tento sa nevzťahuje na tretie štáty.

53 V tejto súvislosti treba uviesť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že samotná okolnosť, že činnosť zamestnanca sa vykonáva mimo územia Únie, nepostačuje na to, aby sa neuplatňovali pravidlá Únie o voľnom pohybe pracovníkov, pokiaľ si pracovnoprávny vzťah zachováva dostatočne úzku väzbu s územím Únie (pozri najmä rozsudok Bakker, C-106/11, EU:C:2012:328, bod 28 a citovanú judikatúru).

54 Pokiaľ ide o prejednávanú vec, je potrebné uviesť, že pracovnoprávny vzťah medzi odporcami v konaní vo veci samej a ich zamestnávateľom obsahuje rôzne úrovne väzby s územím Únie. Uvedení odporcovia v konaní vo veci samej totiž uzavreli pracovnú zmluvu na území členského štátu ich bydliska so zamestnávateľom, ktorého platobná neschopnosť bola následne vyhlásená súdom uvedeného členského štátu z dôvodu, že tento zamestnávateľ v danom štáte vykonával podnikateľskú činnosť a mal tam svoje prevádzkové sídlo.

55 Pokiaľ však ide o záruku, akú stanovuje smernica 80/987 ako povinnosť členských štátov, a vzhľadom na sociálny účel tejto smernice pripomenutý v bode 30 tohto rozsudku, takéto okolnosti preukazujú existenciu dostatočne úzkej väzby medzi dotknutými pracovnoprávnymi vzťahmi a územím Únie.

56 Po tretie, keďže vnútroštátny súd sa vo svojom rozhodnutí odvolal na články 91, 92 a 94 UNCLOS, ako aj na rozsudok Poulsen a Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453), a grécka vláda tvrdila, že z uvedených ustanovení vo svetle tejto judikatúry vyplýva, že tieto ustanovenia by boli porušené, ak by smernicu 80/987 bolo treba vykladať v tom zmysle, že ochranu, ktorú ustanovuje, možno priznať pracovníkom najatým spoločnosťou, ktorá má sídlo v treťom štáte, do služby na lodi plávajúcej pod vlajkou toho istého tretieho štátu, treba uviesť nasledujúce spresnenia.

57 Súdny dvor po tom, ako v bode 13 rozsudku Poulsen a Diva Navigation (C-286/90, EU:C:1992:453) pripomenul, že podľa medzinárodného práva má loď v zásade len jednu štátnu príslušnosť, a to štátu, v ktorom je zaregistrovaná, v bode 16 uvedeného rozsudku potvrdil, že loď registrovanú v treťom štáte nemožno preto na účely uplatnenia článku 6 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (EHS) č. 3094/86 zo 7. októbra 1986, ktorým sa stanovujú určité technické opatrenia na ochranu zdrojov rybolovu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 288, s. 1), považovať za loď so štátnou príslušnosťou členského štátu z dôvodu, že má s týmto členským štátom podstatnú väzbu.

58 V tomto istom rozsudku sa Súdny dvor po tom, ako uviedol, že právo uplatniteľné na činnosť posádky lode nezávisí od štátnej príslušnosti členov tejto posádky, ale štátnej príslušnosti štátu, v ktorom je plavidlo registrované, prípadne morskej oblasti, v ktorej sa nachádza táto loď, takisto domnieval, že tento článok 6 ods. 1 písm. b) nemožno uplatniť na kapitána a ostatných členov posádky len z dôvodu, že sú štátnymi príslušníkmi členského štátu (pozri rozsudok Poulsen a Diva Navigation, C-286/90, EU:C:1992:453, body 18 a 20).

59 Napokon Súdny dvor po tom, ako zdôraznil, že uvedený článok 6 ods. 1 písm. b) sa nemôže uplatniť na loď registrovanú v treťom štáte, po prvé, pokiaľ sa nachádza na širom mori, keďže takáto loď tam v zásade podlieha len právu svojej vlajky, po druhé, pokiaľ pláva vo výhradnej hospodárskej zóne členského štátu, keďže má slobodu plavby, ani po tretie, pokiaľ prechádza teritoriálnymi vodami členského štátu, keďže tým vykonáva svoje právo nerušenej plavby, však rozhodol, že toto ustanovenie

na danú loď možno uplatniť, pokiaľ sa nachádza vo vnútorných vodách alebo konkrétnejšie v prístave členského štátu, kde v zásade podlieha neobmedzenej právomoci tohto štátu (pozri rozsudok Poulsen a Diva Navigation, C-286/90, EU:C:1992:453, body 22 až 29).

60 Je však potrebné pripomenúť, že článok 6 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 3094/86 stanovuje, pokiaľ ide o určité rybolovné zdroje, že aj pokiaľ boli ulovené mimo vôd patriacich pod zvrchovanosť alebo právomoc členských štátov, nemožno ich ponechať na palube, preložiť, vylodiť, previesť, uskladniť, predať, vystavovať alebo ponúkať na predaj, ale musia byť ihneď vypustené do mora.

61 Na rozdiel od nariadenia 3094/86, smernica 80/987 nemá za cieľ upraviť činnosť vykonávanú prostredníctvom lode posádkou, ktorá sa nachádza na jej palube, akou je rybolov, uskladnenie, preprava, vylodenie alebo predaj rybolovných zdrojov, ale len uložiť každému členskému štátu povinnosť zaručiť zamestnancom, najmä tým, ktorí boli predtým zamestnaní na palube lode, vyplatenie ich neuspokojených mzdových nárokov po tom, ako bol ich zamestnávateľ v tomto členskom štáte uznaný za platobne neschopného.

62 V tomto ohľade sa však nezdá, že by medzinárodné právo verejné obsahovalo pravidlá, ktorých účinkom by bolo vyhradiť výlučne štátu, pod ktorého vlajkou loď pláva, možnosť zaviesť takýto záručný mechanizmus, a zároveň vylúčiť uvedenú možnosť pre štát, na území ktorého sa nachádza prevádzkové sídlo podnikateľskej činnosti zamestnávateľa, ktorého platobnú neschopnosť vyhlásil súd tohto štátu.

63 Tak tomu nie je v prípade článku 92 ods. 1, ani článku 94 ods. 1 a ods. 2 písm. b) UNCLOS, na ktoré sa odvoláva vnútroštátny súd, alebo skorších obyčajových pravidiel, ktoré odrážajú tieto ustanovenia.

64 Článok 92 ods. 1 UNCLOS sa totiž týka výlučnej právomoci, ktorou na „šírom mori“ disponuje štát, pokiaľ ide o lode plávajúce pod jeho vlajkou.

65 Okrem toho, z článku 94 ods. 1 a ods. 2 písm. b) UNCLOS vyplýva, že každý štát účinne vykonáva svoju právomoc a kontrolu v správnych, technických a sociálnych záležitostiach nad loďami, ktoré plávajú pod jeho vlajkou a každý štát vykonáva svoju právomoc v súlade so svojím vnútroštátnym právom nad každou loďou plávajúcou pod jeho vlajkou, ako aj nad kapitánom, dôstojníkmi a mužstvom v správnych, technických a sociálnych záležitostiach, ktoré sa dotýkajú lode.

66 Je však potrebné uviesť, že zriadenie mechanizmu, aký stanovuje smernica 80/987, na základe ktorého záručná inštitúcia členského štátu zabezpečuje vyplatenie neuspokojených mzdových nárokov námorníkov, ktorí boli predtým zamestnaní na lodi, voči ich zamestnávateľovi, ktorého platobnú neschopnosť vyhlásil súd uvedeného členského štátu, nebráni štátu vlajky tejto lode, aby účinne vykonával svoju právomoc nad touto loďou alebo jej posádkou v sociálnych otázkach týkajúcich sa uvedeného plavidla, ako ich stanovujú uvedené ustanovenia UNCLOS.

67 V treťom rade, pokiaľ ide o okolnosť, že v prejednávanej veci Grécky štát nemôže od zamestnávateľa vyžadovať, aby platil príspevky do záručného fondu stanoveného v článku 3 ods. 1 smernice 80/987, je opodstatnené najskôr uviesť, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje vysvetlenia týkajúce sa pôvodu tejto okolnosti.

68 Ďalej z článku 5 písm. b) smernice 80/987 vyplýva, že s príspevkami zamestnávateľov na financovanie záručných inštitúcií sa počíta len za predpokladu, že toto financovanie nie je úplne zabezpečené štátnymi orgánmi tak, že na základe samotnej štruktúry uvedenej smernice vzťah, ktorý môže existovať medzi povinnosťou zamestnávateľa prispievať a zásahom intervenčného fondu, nie je povinnej povahy.

69 Napokon treba uviesť, že v prejednávanej veci, ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, konkurz na majetok spoločnosti Panagia Malta mohol byť vyhlásený gréckym súdom na základe legislatívy tohto členského štátu preto, lebo prevádzkové sídlo tejto spoločnosti sa nachádzalo v uvedenom členskom štáte. Ako však uviedol generálny advokát v bode 60 svojich návrhov, samotná

okolnosť, že Grécky štát vo svojej právnej úprave nestanovil, že takáto spoločnosť je povinná platiť príspevky, alebo sa neubezpečil, že uvedená spoločnosť rešpektuje povinnosť, ktorú má na základe uvedenej právnej úpravy, nemôže mať za následok, že dotknutí pracovníci budú zbavení ochrany, ktorú stanovuje smernica 80/987.

70 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 5 písm. c) uvedenej smernice výslovne stanovuje, že platobný záväzok inštitúcií nezávisí od toho, či bola alebo nebola splnená povinnosť prispieť na financovanie.

71 Vzhľadom na predchádzajúce je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že smernica 80/987 sa má vykladať v tom zmysle, že s výhradou prípadného uplatnenia článku 1 ods. 2 tejto smernice musí byť námorníkom s bydliskom v členskom štáte, ktorých najala v tomto členskom štáte spoločnosť so sídlom v treťom štáte a s prevádzkovým sídlom v uvedenom členskom štáte, ako zamestnancov na palube námornej lode plávajúcej pod vlajkou uvedeného tretieho štátu, vo vlastníctve tejto spoločnosti na základe pracovnej zmluvy, podľa ktorej sa uplatní právo tohto tretieho štátu, po tom, ako na majetok uvedenej spoločnosti vyhlási súd dotknutého členského štátu konkurz podľa práva tohto štátu, priznaná ochrana, ktorú stanovuje uvedená smernica vzhľadom na neuspokojené mzdové nároky týchto námorníkov voči danej spoločnosti.

O druhej otázke

72 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 1 ods. 2 smernice 80/987 má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ ide o pracovníkov v situácii, v akej sa nachádzajú odporcovia v konaní vo veci samej, predstavuje ochrana, ako je stanovená v § 29 zákona č. 1220/1981 v prípade opustenia námorníkov v zahraničí, „ochranu, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice“ v zmysle uvedeného ustanovenia danej smernice.

73 V tomto ohľade je opodstatnené pripomenúť, že podľa článku 1 ods. 2 smernice 80/987 „členské štáty môžu výnimočne vylúčiť nároky niektorých kategóri[í] zamestnancov z pôsobnosti tejto smernice vzhľadom na osobitú povahu pracovnej zmluvy alebo pracovnoprávneho vzťahu zamestnanca, alebo existenciu iných foriem záruk poskytujúcich ochranu zamestnancov, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice“, pričom zoznam kategórií dotknutých zamestnancov je uvedený v prílohe uvedenej smernice.

74 Bod II tohto zoznamu týkajúci sa „zamestnancov, na ktorých sa vzťahujú iné formy záruky“ zahŕňa, pokiaľ ide o Helénsku republiku, posádky námorných plavidiel.

75 Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že tak z účelu smernice 80/987, ktorým je zabezpečiť určitú minimálnu mieru ochrany pre všetkých zamestnancov, ako aj z výnimočnej povahy možnosti vylúčenia stanovenej v článku 1 ods. 2 tejto smernice vyplýva, že za „rovnocennú“ v zmysle tohto ustanovenia možno považovať len ochranu, ktorá je síce založená na systéme, ktorého podrobné pravidlá sa líšia od tých, ktoré stanovuje smernica 80/987, ale poskytuje zamestnancom základné záruky vymedzené touto smernicou (rozsudok Komisia/Grécko, C-53/88, EU:C:1990:380, bod 19).

76 Pokiaľ ide o § 29 zákona č. 1220/1981, treba uviesť, že ako zdôrazňuje vnútroštátny súd vo svojej otázke, ochrana zavedená podľa uvedeného ustanovenia sa uplatní len v prípade opustenia námorníkov v zahraničí, a nie, ako vyžaduje smernica 80/987, v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa.

77 V tomto ohľade je však potrebné konštatovať, že zamestnávateľ sa môže nachádzať v stave platobnej neschopnosti v zmysle smernice 80/987 bez toho, aby námorníci, ktorých najal do služby, boli opustení v zahraničí za podmienok stanovených v uvedených vnútroštátnych ustanoveniach.

78 Z toho vyplýva, že v takej situácii, ktorá presne zodpovedá situácii pracovníkov dotknutých v konaní vo veci samej, tieto ustanovenia nestanovujú vyplatenie pracovníkom ich neuspokojených nárokov, hoci ide o záruku, ktorá predstavuje, ako vyplýva najmä z prvého odôvodnenia uvedenej smernice, jej základný cieľ (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Grécko, C-53/88, EU:C:1990:380, bod 20).

79 Za týchto podmienok predmetné vnútroštátne ustanovenie nezabezpečuje pracovníkom v situácii, v akej sa nachádzajú odporcovia v konaní vo veci samej, ochranu, ktorá by bola rovnocenná ochrane vyplývajúcej zo smernice 80/987.

80 V dôsledku toho treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 smernice 80/987 sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ ide o pracovníkov v situácii, v akej sa nachádzajú odporcovia v konaní vo veci samej, ochrana, ako je stanovená v § 29 zákona č. 1220/1981 v prípade opustenia námorníkov v zahraničí, nepredstavuje „ochranu, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice“ v zmysle uvedeného ustanovenia danej smernice.

O trovách konania

81 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Rady 80/987/EHS z 20. októbra 1980 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, vzťahujúcich sa na ochranu zamestnancov v prípade platobnej neschopnosti ich zamestnávateľa, sa má vykladať v tom zmysle, že s výhradou prípadného uplatnenia článku 1 ods. 2 tejto smernice musí byť námorníkom s bydliskom v členskom štáte, ktorých najala v tomto členskom štáte spoločnosť so sídlom v treťom štáte a s prevádzkovým sídlom v uvedenom členskom štáte, ako zamestnancov na palube námornej lode plávajúcej pod vlajkou uvedeného tretieho štátu, vo vlastníctve tejto spoločnosti na základe pracovnej zmluvy, podľa ktorej sa uplatní právo tohto tretieho štátu, po tom, ako na majetok uvedenej spoločnosti vyhlási súd dotknutého členského štátu konkurz podľa práva tohto štátu, priznaná ochrana, ktorú stanovuje uvedená smernica vzhľadom na neuspokojené mzdové nároky týchto námorníkov voči danej spoločnosti.**

2. **Článok 1 ods. 2 smernice 80/987 sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ ide o pracovníkov v situácii, v akej sa nachádzajú odporcovia v konaní vo veci samej, ochrana, ako je stanovená v § 29 zákona č. 1220/1981, ktorým sa mení a dopĺňa právna úprava týkajúca sa subjektu prevádzkujúceho prístav Pireus, v prípade opustenia námorníkov v zahraničí, nepredstavuje „ochranu, ktorá je rovnocenná ochrane vyplývajúcej z tejto smernice“ v zmysle uvedeného ustanovenia danej smernice.**

Podpisy